

18-25
JANUARI 2026

SVERIGES KRISTNA RÅD
BJUDER IN TILL EKUMENISKA
BÖNEVECKAN. WWW.SKR.ORG

FOTO: IVARS KUPCIS/WOC

EKUMENISKA BÖNEVECKAN 2026

EN ENDA
KROPP OCH EN
ENDA ANDE

Material till

BÖNEVECKAN FÖR KRISTEN ENHET

och hela året 2026

...en enda kropp och en enda ande,
liksom ni en gång kallades
till ett och samma hopp.

(Efesierbrevet 4:4)

INNEHÅLL

TILL ALLA SOM ORGANISERAR BÖNEVECKAN FÖR KRISTEN ENHET _____	4
ARMENISKA APOSTOLISKA KYRKAN ETT TEOLOGISKT PERSPEKTIV _____	5
INTRODUKTION TILL ÅRETS TEMA _____	7
ÅRETS BIBELTEXT _____	9
EKUMENISK GUDSTJÄNST _____	10
GUDSTJÄNSTORDNING _____	11
REFLEKTIONER OCH BÖNER FÖR DE ÅTTA DAGARNA _____	16
BILAGA: DEN EKUMENISKA SITUATIONEN I ARMENIEN UNDER DE SENASTE 30 ÅREN _____	20

Till alla som organiserar böneveckan för kristen enhet

Sökandet efter enhet året runt

På norra halvklotet har det blivit tradition att fira Böneveckan för kristen enhet den 18–25 januari. Det var Paul Wattson som 1908 föreslog datumen eftersom de ligger mellan festdagarna för Petrus och Paulus i västlig tradition, och därför har en symbolisk betydelse. På södra halvklotet, där januari infaller på sommarhalvåret, hittar kyrkorna ofta andra dagar att fira böneveckan, till exempel runt pingst (som Faith and Order-rörelsen föreslog 1926), vilket även det är en tid som handlar om kyrkans enhet.

Vi inser att olika omständigheter kräver olika lösningar, och inbjuder er därför att när som helst under året använda detta material för att uttrycka den gemenskap som kyrkorna till viss grad redan har uppnått, och för att be tillsammans om den fullständiga enhet som Kristus vill att vi ska ha.

Anpassning av texten

Vi vill gärna att det material vi erbjuder här om möjligt anpassas för olika lokala situationer. Hänsyn bör tas till lokala liturgiska uttryck och till hela det sociala och kulturella sammanhanget. Sådana anpassningar bör helst ske i ekumeniskt samförstånd. På vissa platser finns redan ekumeniska nätverk som kan arbeta med en sådan anpassning av materialet. På andra håll hoppas vi att behovet av anpassning kan vara en sporre till att skapa sådana nätverk.

Användning av materialet för böneveckan

- För kyrkor och församlingar som markerar böneveckan genom att fira en enda gemensam gudstjänst föreslår vi här en ordning för en sådan ekumenisk gudstjänst.
- Kyrkor och församlingar kan också infoga delar av materialet för böneveckan i sina egna gudstjänster. Böner från den ekumeniska gudstjänsten, *de åtta dagarna*, och ett urval av ytterligare böner kan användas på ett sätt som passar i de egna sammanhangen.
- Församlingar som uppmärksammar böneveckan i sina böner varje dag under veckan kan hämta material från det som finns samlat under *de åtta dagarna*.
- De som vill genomföra bibelstudier kring temat för böneveckan kan utgå från bibeltexterna och reflektionerna som finns under *de åtta dagarna*. Varje dag kan samtalen, som i år också innehåller en utmaning, leda till en avslutande stund med förbön.
- För dem som önskar be enskilt kan materialet utgöra ett stöd. De kan påminna sig om att de gör det i gemenskap med människor över hela jorden som ber för en större synlig enhet i Kristi kyrka.

Armeniska apostoliska kyrkan – ett teologiskt perspektiv

Inledning

Armeniska apostoliska kyrkan, ett av världens äldsta kristna samfund, har under nästan två årtusenden spelat en helt avgörande roll för utformningen av den armeniska folkets andliga och historiska identitet. Den här aktningssärdade institutionen, som grundades i början av 300-talet och med rötter som går ända tillbaka till den första apostoliska tiden, är mer än en religiös organisation: den förkroppsligar nationell motståndskraft, kulturellt arv och andlig styrka. Utöver att erbjuda andlig vägledning har kyrkan värnat om armeniska traditioner, språk och värderingar, särskilt under perioder av motgångar och utländskt herravälde. I vår tid, särskilt under sådana utmaningar som konflikten i Nagorno-Karabach (Artsakh) och fördrivningen av dess befolkning fortsätter kyrkan att vara en källa för armenierna att hämta styrka och tröst ur. Idag står den som en fyrbåk för tro, enhet och kontinuitet för armenier över hela världen, och skänker insikter som genljuder i den breda världsvida kristna gemenskapen.

Historiska grunder

Armeniska apostoliska kyrkan har sin mylla i apostlarna Taddaios och Bartolomaios undervisning. De evangeliserade i Armenien redan under det första århundradet e.Kr. Det var dock först under den helige Gregorios Upplysarens ledarskap, den första officiella *katolikos* (patriarken) av Armenien, som kristendomen började blomstra. År 301 e.Kr. blev Armenien under kung Trdat III den första nationen att anta kristendomen som statsreligion, en händelse som utmärkte Armenien som en föregångare för tron långt innan Romarriket kom att omfamna kristendomen.

Etchmiadzin-katedralen, som ligger nära Armeniens huvudstad Jerevan, fungerar som Armeniska apostoliska kyrkans andliga och administrativa centrum. Enligt traditionen fick den helige Gregorios en gudomlig vision: Kristus steg ned från himlen, slog i marken med en gyllene hammare, och pekade på så sätt ut platsen för den första armeniska katedralen. Denna vision ledde till byggandet av Etchmiadzin-katedralen, en av världens äldsta kyrkor, som symboliserar det bestående bandet mellan den armeniska kyrkan och dess troende. Under århundradena har detta huvudsäte, eller "modersäte", utgjort ett nav för andlighet och kyrklig auktoritet, väglett de troende och bevarat den armeniska kristna arvet.

Unik tradition och kulturell identitet

Armeniska apostoliska kyrkan är en del av den orientaliska ortodoxa traditionen, som kännetecknas av egna teologiska och liturgiska särarter. Dess ritualer, formade av både gamla kristna seder och influenser från den armeniska kulturen, vittnar om innerlig vördnad och andligt djup. Den gudomliga liturgin och kyrkans sakrament firas på klassisk armeniska och innehåller flera hundra år gamla sånger, rökelse och utsmyckade skrudar, vilket skapar en atmosfär som förenar de troende med den tidiga kyrkan.

Armeniska apostoliska kyrkan följer den apostoliska läran om den heliga Treenigheten och Kristus som sann Gud och sann människa, i enlighet med lärorerna från de tre första ekumeniska koncilierna, och ansluter sig till den större orientaliska ortodoxa kyrkogemenskapen. Kyrkan bekräftar att Kristus led, korsfästes, uppstod på den tredje dagen och steg upp till himlen, och kyrkan väntar på hans återkomst i härlighet för att döma levande och döda. Denna kristologiska förståelse genomsyrar på djupet kyrkans teologiska utveckling och har format dess ekumeniska relationer genom historien. Genom dopets sakrament föds armenierna på nytt i Kristus och genom nattvarens sakrament deltar de i det gudomliga livet när de firar eukaristin. Kyrkan bekänner sig till den heliga Anden, som inspirerade profeterna och apostlarna, fortsätter att inspirera de troende och leda kyrkan, som är en, helig, universell och apostolisk. Kyrkan förrättar ett enda dop och förkunnar de dödas uppståndelse, syndernas förlåtelse och löftet om evigt liv i himmelriket.

Utöver sitt andliga uppdrag har kyrkan spelat en avgörande roll i utvecklingen av den armeniska kulturen. Kyrkan var också central i skapandet av det armeniska alfabetet och blomstringen av armenisk litteratur och konst, inklusive projektet att översätta Bibeln till armeniska. Under perioder av utländskt styre, inklusive de arabiska, mongoliska, persiska och osmanska imperierna, fungerade kyrkan som en väktare av Armeniens språk, litteratur och konst. Klosteren växte fram som centra för lärande och kulturellt skapande, de bevarade handskrifter och främjade religiös konst som förkroppsligar armenisk kristen identitet. Även under den sovjetiska ateismen upprätthöll kyrkan en stilla men ändå motståndskraftig närvaro och gav stöd åt den armeniska folkets andliga och kulturella behov.

Kyrkans roll i Armenien

Under hela Armeniens turbulenta historia har Armeniska apostoliska kyrkan varit avgörande för folkets överlevnad

och motståndskraft. Det har gett kontinuitet och stabilitet i tider av förföljelse, tvångsmigration och folkmord. Under det armeniska folkmordet 1915 blev kyrkan en fristad för dem som led, genom att erbjuda tröst och bevara hoppet om en ljusare framtid. Kyrkan högtidlighåller årligen minnet av denna tragiska händelse, hedrar martyrernas minne och förespråkar erkännande och rättvisa.

I det moderna Armenien fortsätter kyrkan att påverka folkets liv på avgörande sätt. Efter Sovjetunionens upplösning 1991 upplevde Armenien en religiös väckelse, och Armeniska apostoliska kyrkan återtog sin centrala roll i samhället. I dag engagerar sig kyrkan aktivt i sociala, utbildnings- och välgörenhetsinitiativ för att på så sätt påverka fattigdom, hälso- och sjukvård och utbildning. Den stöder också armeniska grupper i diasporan, främjar enhet och säkerställer att armeniska traditioner och tro förblir levande bland armenier över hela världen.

Ekumeniska relationer och globalt engagemang

Armeniska apostoliska kyrkan har en rik tradition av ekumenik och strävar efter att bygga broar med andra kristna samfund. Under de senaste decennierna har man fört en dialog med ett antal sådana, inklusive romersk-katolska, östliga ortodoxa och protestantiska kyrkor, för att söka en gemensam grund samtidigt som man bevarar sitt unika arv. Kyrkans deltagande i Kyrkornas världsråd och dess relationer med Vatikanen och andra ekumeniska organ är ett exempel på dess engagemang för kristen enhet och ömsesidig förståelse.

Kyrkans ekumeniska arbete sträcker sig bortom kristenheten och omfattar dialog med andra religioner, exempelvis islam. Dessa dialoger har främjat fred och förståelse, i en region som präglas av religiös mångfald och historiska spänningar. I samma anda har Armeniska apostoliska kyrkan bidragit till globala diskussioner om religiös tolerans, förvaltandet av miljön och social rättvisa. Så tar sig kyrkans engagemang för kärlek, medkänsla och respekt uttryck i en komplex värld.

Introduktion till årets tema

*... en enda kropp och en enda ande,
liksom ni en gång kallades till ett och samma hopp.*

(Efesierbrevet 4:4)

I år har bönerna och reflektionerna för Böneveckan för kristen enhet förberetts av de troende i Armeniska apostoliska kyrkan, tillsammans med deras bröder och systrar i Armeniska katolska kyrkan och de armeniska evangeliska kyrkorna. Detta material utvecklades, skrevs och diskuterades vid Armeniska apostoliska kyrkans historiska andliga och administrativa centrum, modersätet Heliga Etchmiadzin i Armenien. Detta skedde under de inspirerande dagarna för välsignelsen av *myron* (helig olja) då katedralen där återinvigdes, den 28–29 september 2024. Detta högtidlighållande gav det armeniska folket och medlemmarna i beredningsgruppen en unik möjlighet att reflektera över och fira den gemensamma kristna tron som fortfarande är levande och bär frukt i våra kyrkor idag. Materialet bygger på sekelgamla traditioner av tillbedjan och böner som använts av det armeniska folket, tillsammans med hymner som har sitt ursprung i de gamla klostren och kyrkorna i Armenien. En del av detta går så långt tillbaka som till 300-talet. Böneveckan för kristen enhet 2026 är en inbjudan att ta del av denna gemensamma kristna arv och att fördjupa oss i den samhörighet i Kristus som förenar kristna över hela världen.

Den gudomliga enheten är central

Enhet är inte bara ett ideal, det är ett gudagivet uppdrag som ingår i själva kärnan av vår kristna identitet. Det är ett uttryck för det innersta i kyrkans kallelse – en kallelse att, mitt i vår mångfald, återspegla den harmoniskt flerstämmiga enhet som vårt liv i Kristus innebär. Denna gudomliga enhet är central i vårt uppdrag och hålls vid liv av Jesu Kristi djupa kärlek, han som har pekat på enheten som ett mål att sträva mot. Det är också något aposteln Paulus lyfter fram när han skriver i sitt brev till efesierna att det är "... en enda kropp och en enda ande, liksom ni en gång kallades till ett och samma hopp" (4:4). Årets bibelvers sammanfattar den kristna enhetens djupa teologi.

Genom hela Bibeln genljuder Guds kallelse till enhet, ända från begynnelsen. Abrams vädjan till Lot är ett uttryck för en gudagiven längtan efter fred och harmoni bland de troende: "Inte skall det råda osämja mellan mig och dig eller mellan mina herdar och dina. Vi är ju av samma släkt." (1 Moseboken 13:8). Abrams uppmaning till samförstånd och ömsesidig respekt, trots att de till slut går skilda vägar, betonar vikten av att leva i fred. Denna gudagivna upp-

maning fortsätter i 3 Moseboken 19:18, där Gud befäller: "Du skall inte ta hämnd och inte hysa vrede mot någon i ditt folk, utan du skall älska din nästa som dig själv. Jag är Herren." Sådana bud påminner oss om att förlåtelse och kärlek är nödvändiga för att bevara enheten i de troendes gemenskap.

I Psaltaren besjungs hur vackert det är med enhet bland Guds folk: "Vad det är gott och ljuvligt att bröder är tillsammans." (Psaltaren 133:1). Det här bildspråket understryker hur viktig enheten är i Guds plan med sitt folk. Ordspråksboken, i sin tur, varnar för oenighet bland Guds folk och säger att Gud föraktar dem som vållar strid mellan bröder och systrar (Ordspråksboken 6:19), och lär oss att tålmod och förlåtelse är avgörande för att upprätthålla samförstånd (Ordspråksboken 19:11).

Vår enhet ska vara ett vittnesbörd

I Nya testamentet lyfter Jesus Kristus begreppet enhet till en andlig dimension, som något som speglar den djupa relationen mellan honom och Fadern. Enhet bland hans efterföljare är inte bara frånvaron av konflikter, utan ett djupt, andligt band som återspeglar enheten i den heliga Treenigheten. Jesu bön i Johannesevangeliet 17:21 innebär en uppmaning till alla troende att vara ett eftersom han och Fadern är ett, vilket visar att vår enhet är grundad i vår relation med Kristus och i vårt gemensamma uppdrag att dela de goda nyheterna. Jesu grundläggande befallning att vi ska älska varandra så som han har älskat oss (Johannesevangeliet 13:34–35) understryker att denna kärlek utgör kärnan i vår enhet. Den uppoffrande och osjälviska kärleken är det sammanhållande bandet i vår gemenskap och samtidigt det främsta vittnesbördet om vårt lärjungaskap. Jesu bön, att vår enhet ska vara ett vittnesbörd för världen (Johannesevangeliet 17:23), är en bestående påminnelse om hans gudomliga uppdrag.

Apostlarna upprepar temat i sin undervisning. Paulus betonar i sina brev vikten av enhet inom kyrkan och uppmanar oss att leva värdiga vår kallelse med ödmjukhet, mildhet, tålmod och kärlek (Efesierbrevet 4:1–3). Paulus vision om enhet, i Romarbrevet 12:6, pekar på mångfalden av gåvor som bygger upp Kristi kropp. Hans vädjan om harmoniska relationer i 2 Korintherbrevet 13:11 och Filipperbrevet 2:1–2 uppmanar troende att ha ett enda sinnelag och en

ande i sin överlåtelse till Kristus, vilket understryker det gudomliga uppdraget att söka enhet, samtidigt som det bekräftar vår mångfald.

I Efesierbrevet 4:4 sammanfattar Paulus sin undervisning om enhet och betonar även här att Kristi efterföljare utgör "en enda kropp och en enda ande", förenade i ett enda hopp. Med den här metaforen betecknas kyrkan som en sammanfogad enhet som överskrider geografiska, nationella, etniska och traditioners barriärer. Paulus använder metaforen om kyrkan som Kristi kropp för att beskriva en enhet i den mångfald som delarna utgör. Han skriver till korinthierna: "Ty liksom kroppen är en och har många delar, och de många kroppsdelarna bildar en enda kropp, så är det också med Kristus." (1 Korinthierbrevet 12:12). I sitt brev till kolosserna utvecklar Paulus bilden ytterligare, när han beskriver Kristi roll som huvud för den enade kroppen med olika lemmar: "...han är huvudet för kroppen, för kyrkan." (Kolosserbrevet 1:18). Kyrkan består alltså av många delar, men fungerar som en sammanhållen helhet. Varje del har en unik roll och bidrar till kyrkans övergripande liv och uppdrag. Att erkänna att vi är en del av en universell kropp i Kristus uppmanar till globalt samarbete för att sprida hans evangelium och tjäna mänskligheten. Det flyttar vårt fokus från interna splittringar till ett gemensamt uppdrag. Det omvända gäller också: om man begränsar Herrens missionsbefallning, att gå ut i världen och göra alla folk till lärjungar (Matteusevangeliet 28:19), till att gälla en gemenskap som definieras av etniska, geografiska eller socioekonomiska gränser, fråntar man den gemenskapen en av de mest bärande grundstenarna, nedlagd av Herren själv: enheten mellan hans efterföljare över hela världen.

Begreppet "en kropp" i Efesierbrevet 4:4 beskriver kyrkans väsen. Kristendomen överskrider kulturella och nationella gränser och förenar troende över hela världen i tro och hopp. Denna gemenskap, så som den tecknas i Uppenbarelseboken 7:9, där varje kultur, stam, folk och språk är representerat, ger styrka och uppmanar till troende och bekräftar deras samhörighet inom Kristi kropp.

Anden främjar en djup, andlig samhörighet

Paulus betonar vikten av kristen enhet och lägger till "en ande", och syftar på den heliga Anden som upprätthåller denna gemenskap och ger kyrkan kraft att uppfylla sitt uppdrag. Den heliga Anden är källan till andligt liv och vägledning bland troende vilket gör att de olika medlemmarna i kyrkan hör samman i sin tro och i sin avsikt. Anden främjar en djup, andlig samhörighet mellan troende, överbryggas skillnader och skapar ett band som återspeglar enheten i den heliga Treenigheten. Detta gemensamma andliga band är en utgångspunkt för försoning, och det vägleder troende runt hela jorden och utrustar dem för effektivt vittnesbörd och tjänst. Den här världsomfattande vägledningen hjälper oss att förena våra olika uttryck för tro med kyrkans kärnuppdrag.

Undervisningen om kyrkans enhet utvecklas ytterligare av aposteln i Efesierbrevet 4:4 när han säger att alla kristna är kallade till "ett enda hopp" om frälsning och evigt liv. Detta "enda hopp" innebär att alla troende strävar mot samma mål – evigt liv i Kristus. Detta är det yttersta målet och motivationen för ett kristet liv, vilket ger en gemensam vision och ett gemensamt syfte för alla troende och förenar dem på deras trosvandring och i deras dagliga liv. Denna gemensamma vision överbryggas konfessionella och kulturella

klyftor och uppmanar kristna att arbeta tillsammans på alla sätt de kan. Att göra "ett gemensamt hopp" till målet för vår kallelse som kristna definierar vår delaktighet i kyrkan som en världsomfattande gemenskap som tillsammans bär på hoppet om frälsning och evigt liv.

I en värld med olika och ofta splittrade traditioner och uttryck för kristen tro, påminner Efesierbrevet 4:4 oss om att alla troende är en del av Kristi "enda kropp". Denna enhet handlar inte om enighet och likformighet utan om ett gemensamt engagemang för den kristna trons kärnsanningar. När kristna med olika bakgrund möts med ett gemensamt mål och en gemensam vision på ett äkta och uppriktigt sätt, fungerar det som ett kraftfullt vittnesbörd om den heliga Andens förvandlande kraft.

Under liturgin omfamnar de troende varandra

Genom sina praktiker och sin undervisning erbjuder Armeniska apostoliska kyrkan oss att på ett djupgående sätt reflektera över enhetens väsen inom Kristi universella kropp, inte bara som en fin tanke utan som en levande verklighet. Genom att stämma in i trosbekännelsen uttrycker de troende sin tro på "en enda, helig, katolsk och apostolisk kyrka" och bekänner därmed att denna enhet är central i deras andliga liv. Detta engagemang för enhet kommer till fullt uttryck i kyrkans eukaristiska sammankomster, där församlingens inte bara ber för kristna runt om i världen och deras andliga ledare, utan också för kyrkans enhet i sig själv. Varje söndag under liturgin omfamnar de troende varandra och sjunger "Kyrkan har blivit en" – ett påtagligt uttryck för vår gemensamma tro och vårt gemensamma uppdrag. Den Armeniska apostoliska kyrkans och hennes ledares rika historia, fylld av martyrskap, säger mycket om kyrkans orubbliga ansträngningar och motståndskraft för att bibehålla den kristna tron i Armenien och den omgivande regionen. Enhet inom kyrkan bör innebära mer än läromässiga försanthållanden: det är en levd erfarenhet som fördjupar den andliga identiteten och stärker dess gemensamma vittnesbörd. Genom att omfatta och leva ut denna enhet hedrar Armeniska apostoliska kyrkan inte bara sina heliga traditioner utan bidrar också på ett meningsfullt sätt till den bredare enheten i Kristi världsvida kyrka. Genom att reflektera över allt detta inbjuds vi alla att erkänna och ta vara på enhetens förvandlande kraft, både inom våra egna trossamfund och i kyrkan i stort.

Andlig mognad innebär att vi omfamnar våra olikheter samtidigt som vi strävar efter enhet lika kraftfullt som vi söker en läromässig sanning. Vår styrka ligger i vår förmåga att spegla Kristus genom vår enhet och visa hans kärlek och nåd till världen. Genom att leva ut denna gudomliga kallelse fullföljer vi vårt uppdrag, ärar Kristus och främjar hans rike på jorden.

Låt oss ta emot denna gudomliga enhetskallelse, inte som ett abstrakt ideal utan som ett helt avgörande uttryck för vår tro. I en värld där Kristi kropp sargas av splittringar inom och mellan traditioner och konfessioner, riktar sig apostelns uppmaning om enhet till var och en av oss, inte bara som separata kyrkogemenskaper, utan också som individer inom våra gemenskaper. Genom att leva i enhet vittnar vi inte bara om vår Herre Jesu Kristi kärlek och kraft, utan vi förkroppsligar också kärnan i hans undervisning. Låt oss stödja varandra och uppmanar våra olika gåvor och förmågor, och på så sätt reflektera Kristi kärlek och främja hans verk på jorden.

Årets bibeltext

Efesierbrevet 4:1–13

Jag uppmanar er alltså, jag som är fånge för Herrens skull, att leva värdigt er kallelse, alltid ödmjuka och milda. Ha fördrag med varandra i tålamod och kärlek. Sträva efter att med friden som band bevara den andliga enheten: en enda kropp och en enda ande, liksom ni en gång kallades till ett och samma hopp. En är Herren, en är tron, ett är dopet, en är Gud och allas fader, han som står över allting, verkar genom allt och finns i allt.

Var och en av oss har fått just den nåd som Kristus har velat ge honom. Därför heter det: *Han steg upp i höjden och tog fångar; han gav människorna gåvor.*

(Att han steg upp, måste inte det betyda att han också har stigit ner i underjorden? Han som har stigit ner är också den som steg upp högt över alla himlar för att uppfylla allting.) Så gjorde han några till apostlar, andra till profeter, till förkunnare eller till herdar och lärare. De skall göra de heliga mera fullkomliga och därigenom utföra sin tjänst och bygga upp Kristi kropp, tills vi alla kommer fram till enheten i tron och i kunskapen om Guds son, blir fullvuxna och når en mognad som svarar mot Kristi fullhet.

Bibel 2000

Ekumenisk gudstjänst

Inledning

Det är en ära för Armeniska apostoliska ortodoxa kyrkan att uppmärksammas under årets Bönevecka för kristen enhet. Vi är glada över att med våra kristna bröder och systrar runt om i världen kunna dela en ekumenisk gudstjänst som kommer från hjärtat av vår kyrkas urgamla kristna vittnesbörd om Herren Jesus Kristus.

Titeln på gudstjänsten *Ljus av ljus till ljus* är inspirerad av den beskrivning av Kristus som antogs av den nicensk-konstantinopolitanska trosbekännelsen, det monumentala riktmärket för alla kristna, vars 1700-årsjubileum vi firade förra året. Kristus är "ljus av ljus". Men den smorde sändes till den här världen med ett uppdrag: att låta Guds ljus lysa in i denna plågade värld och att föra oss in i en kärleksfull gemenskap med varandra och med Gud. Alltså, "ljus av ljus till ljus".

Denna gudstjänst är en omarbetning av *Soluppgångsgudstjänsten*, en av den Armeniska apostoliska kyrkans dagliga tideböner, som sammanställdes av den stora katolikos (det vill säga kyrkans ledare), teologen, hymndiktaren, liturgiska reformatorn, ekumenen och herden, den helige Nerses *den Nådige* av Gla (†1173). Det är betecknande att den helige Nerses komponerade denna gudstjänst, som saknar motsvarighet i världens kyrkor, med en specifikt ekumenisk avsikt: att få en sekt av soldyrkare, som var utbredd i Armenien under hans tid, att återvända till Kristi öppna famn. Bildspråket med Kristus som ljuset genomsyrar bönerna, hymnerna och bibelläsningarna under gudstjänsten och väckte säkert soldyrkarnas intresse. Den helige Nerses sökte inte upp de förlorade fåren genom hot, inte heller genom förhandlingar, utan genom ett kreativt och kärleksfullt erbjudande om det allra bästa som hans kyrkas kristna vittnesbörd hade att erbjuda. Kanske kan detta tjäna som en förebild för alla oss som strävar efter den kristna gemenskap som Gud önskar för oss.

Det är också värt att notera att Armenien blev den första nation som förklarade kristendomen som sin officiella religion, genom den helige Gregorios ansträngningar när han fick den hedniske kungen Trdat III att omvända sig år 301 e.Kr. Den helige Gregorios är känd som "Upplýsaren" efter-

som han förde Kristi ljus till det armeniska folket genom den heliga Andens dop i den heliga Treenighetens namn.

De troende i den armeniska kyrkan är tacksamma för alla kyrkans böner under detta år. Må den heliga Anden öppna våra hjärtan på vid gavel så att vi allt klarare kan uppfatta det strålande ljuset från den allsmåttige Gudens kärlek till sina barn, den vanära och skam som vår splittring innebär och den akuta brådskan för oss att åter tända den kristna försoningens ljus. Samtidigt som vi alltid tackar Gud för den gränslösa nåd och barmhärtighet som finns i "ljus av ljus".

Instruktioner

De texter som tilldelats ledaren (L) kan delas mellan de olika prästerna och pastorerna eller representanter från de olika traditioner som närvarar. På samma sätt kan texter som tilldelats en textläsare (T) fördelas på flera personer. Om vissa delar av gudstjänsten kräver två läsare anges detta med T1 och T2.

Efter bönen som följer på predikan, reciterar eller sjunger de två sidorna av församlingen verser från Psaltaren 97 växelvis, där alla förenas i svaret. Medan psaltarpsalmen reciteras eller sjungs, delas ljus ut till församlingen. Ljusen tänds under psalmen som följer, och alla stämmer in i den nicenska trosbekännelsen.

Även om enskilda församlingar kanske vill välja lämpliga sånger som är bekanta i deras region finns möjlighet att sjunga de hymner från Armenien som ingår i gudstjänsten. Ljusets hymn (*Överallt, från öst till väst*), hymnen under tändandet av ljusen (*Skapare, oskapad Gud*) och hymnen före Vår fader (*Kristus, nådens goda väg*) kan alla sjungas till en enkel melodi som finns angiven på sidan 11. Hymnen som sjungs under ljusständningen har också en kort refräng som består av ett enda ord, *Looy*, som betyder "ljus" på armeniska. Melodin är en del av gudstjänsten och församlingar uppmuntras att sjunga den.

Gudstjänstordning

- L Ledare
T Textläsare
A Alla
K Kör eller kantor
S1 Sida 1
S2 Sida 2

Herrens bön

- L Välsignad är vår Herre Jesus Kristus. Amen.
- A Vår Fader, du som är i himlen.
Låt ditt namn bli helgat.
Låt ditt rike komma.
Låt din vilja ske på jorden så som i himlen.
Ge oss idag det bröd vi behöver.
Och förlåt oss våra skulder liksom vi har förlåtit
dem som står i skuld till oss.
Och utsätt oss inte för prövning utan rädda oss från
det onda.
- L Ditt är riket, din är makten och äran i evighet.
- A Amen.

Åkallan

- T1 Må Herrens namn leva för alltid, föras vidare så länge
solen lyser.
- T2 Den som välsignar skall nämna hans namn, alla folk
skall prisas honom lycklig.
- T1 Lovad vare Herren, Israels Gud, han som ensam gör
under. Evigt lovat vare hans heliga namn, må hans ära
uppfylla världen.
- A Amen! Amen!
- T2 Ära vare Fadern och Sonen och den heliga Anden.
- T1 Nu och alltid och i evigheters evighet.
- A Amen.
- T2 Låt oss åter i frid bönfälla Herren. Ge akt på våra
böner, väck oss till liv och förbarma dig över oss.
- L Välsignad och ärad vare Fadern och Sonen och den
heliga Anden. Nu och alltid och i evighet.
- A Amen.

Psaltaren 72:17–18

Ljusets hymn (Överallt, från öst till väst)

Medan hymnen sjungs tänds ett stort ljus längst fram i kyrkan.

- A Överallt, från öst till väst,
Sions ättlingar,
lova alltid Gud som vill
ge oss gryningsljus.

Skaran av rättfärdiga
ni som ärar Gud,
prisa honom som själv ger
ljusets innebörd.

Nerses den Nådige

Litania (bön med svar)

- T Från soluppgången i öster till solnedgången i väster,
och i hela den kristna världen, överallt där människor
åkallar Herrens namn i helighet – må Herren för-
barma sig över oss genom deras böner och förböner.
Låt oss bönfälla Gud att befria oss från synd och från
världens frestelser. Må Herren ta emot våra hjärtans
böner och anse oss värdiga hans tro och hans bud
tillsammans med alla hans heliga. Allsmäktige Herre,
vår Gud, väck oss till liv och förbarma dig över oss.
- A Väck oss till liv, Herre.
- T *(Om gudstjänsten firas på morgonen)*
Att Herren må frambära denna solbelysta morgon
och leda den kommande dagen i frid, låt oss i tro bönfälla
Herren.
- (Om gudstjänsten firas på kvällen)*
Att Herren må låta den kommande kvällen och den
kommande natten framskrida i frid, låt oss i tro bönfälla
Herren.
- A Skänk oss det, Herre.
- T Om att en fredsängel ska vara vår beskyddare, låt oss
be till Herren.
- A Skänk oss det, Herre.

- T Om förlåtelse för våra överträdelser, låt oss be till Herren.
- A **Skänk oss det, Herre.**
- T Om att det heliga korsets stora och mäktiga kraft ska hjälpa oss, låt oss be till Herren.
- A **Skänk oss det, Herre.**
- T Än en gång, för vår sanna och heliga tros skull, låt oss alla tillsammans bönfälla Herren.
- A **Herre, förbarma dig.**
- T Låt oss överlämna oss själva och varandra till den allsmäktige Herren, vår Gud.
- A **Vi överlämnar oss åt dig, Herre.**
- T Herre, vår Gud, förbarma dig över oss i din stora barmhärtighet. Låt oss alla tillsammans säga:
- A **Herre, förbarma dig. Herre, förbarma dig. Herre, förbarma dig.**

Bön och fridshälsning

Ledaren kan vara vänd mot öster under följande bön, som bes med utsträckta armar:

- L Från soluppgången i öster till solnedgången i väster, välsignad är du, Herre, eftersom du är konung och ditt namn vördas i hela universum. Låt vår psalmsång klinga ljuvt i ditt öra. Låt rättvisan gry ur din rättfärdighet och stiga upp över vår bräcklighet, och må ditt allra heligaste namn bli förhärligat. Och låt oss bli värdiga att hålla fast vid dina bud och att sjunga lov och ära till Fadern och Sonen och den heliga Anden, nu och alltid och i evigheters evighet. Amen.

Ledaren vänder sig mot folket och kan göra korstecknet, samtidigt som ledaren säger:

- L Frid vare med er.
- A **Och med din ande.**

Församlingen kan utbyta en lämplig fridshälsning.

- T Låt oss böja oss inför Gud.

Församlingen böjer sig inför Gud i tillbedjan och säger:

- A **Inför dig, Herre.**

Ledaren, kan vända sig mot öster, ber:

- L Odödlige Gud, evige Gud, du steg upp som gryningsljus i denna värld och upplyste vår synds mörker. Oändlige Gud, du kom in i vår ändliga tillvaro och utgöt rikligt den heliga Andens gåvor över dina skapade varelser. Nu och i all evighet är du lovprisad, du store Gud, med Fadern och den allra heligaste Anden, nu och alltid och i evigheters evighet.
- A **Amen.**

Bibelläsningar

- T1 *Läsning hämtad ur profeten Jesajas bok. (58:6–11)*
 Detta är den fasta jag vill se: att du lossar orättfärdiga bojor, sliter sönder okets rep, befriar de förtryckta, krossar alla ok. Dela ditt bröd med den hungrige, ge hemlösa stackare husrum, ser du en naken så klä honom, vänd inte dina egna ryggen! Då bryter gryningsljuset fram för dig, och dina sår skall genast läkas. Din rättfärdighet skall gå framför dig och Herrens härlighet gå sist i ditt tåg. Då skall Herren svara när du kallar, när du ropar säger han: "Här är jag." Om du gör slut på allt förtryck hos dig, hot och hån och förtal, om du räcker ditt bröd åt den hungrige och mättar den som lider nöd, då skall ljus bryta fram för dig i mörkret, din natt bli strålande dag. Herren skall alltid leda dig, han mättar dig i ödemarken och ger styrka åt benen i din kropp. Du skall bli som en vattenrik trädgård, en oas där vattnet aldrig sinar.
- T2 *Läsning hämtad ur aposteln Paulus brev till efesierna. (4:1–13)*
 Jag uppmanar er alltså, jag som är fånge för Herrens skull, att leva värdigt er kallelse, alltid ödmjuka och milda. Ha fördrag med varandra i tålmod och kärlek. Sträva efter att med friden som band bevara den andliga enheten: en enda kropp och en enda anda, liksom ni en gång kallades till ett och samma hopp. En är Herren, en är tron, ett är dopet, en är Gud och allas fader, han som står över allting, verkar genom allt och finns i allt. Var och en av oss har fått just den nåd som Kristus har velat ge honom. Därför heter det: Han steg upp i höjden och tog fångar, han gav människorna gåvor. (Att han steg upp, måste inte det betyda att han också har stigit ner i underjorden? Han som har stigit ner är också den som steg upp högt över alla himlar för att uppfylla allting.) Så gjorde han några till apostlar, andra till profeter, till förkunnare eller till herdar och lärare. De skall göra de heliga mera fullkomliga och därigenom utföra sin tjänst och bygga upp Kristi kropp, tills vi alla kommer fram till enheten i tron och i kunskapen om Guds son, blir fullvuxna och når en mognad som svarar mot Kristi fullhet.
- K/A *(Kan sjungas)* **Halleluja. Halleluja.**
Hos dig är livets källa,
i ditt ljus ser vi ljus.
- T Halleluja. Låt oss stå upp.
- Ledaren vänder sig mot folket och kan göra korstecknet, samtidigt som ledaren säger:*
- L Frid vare med er.
- A **Och med din ande.**
- T Lyssna uppmärksamt till Jesu Kristi heliga evangelium enligt Johannes. (12:31–36)
- K **Ära vare dig, Herre, vår Gud!**
- T *Låt oss vara uppmärksamma! Det är Gud som talar. Jesus sade till folket: "Nu faller domen över denna världen, nu skall denna världens härskare fördrivas. Och när jag blir upphöjd från jorden skall jag dra alla till mig." Detta sade han för att ange på vilket sätt han skulle dö. Folket sade till honom: "Vi har lärt oss i lagen att Messias stannar för alltid. Hur kan du då säga att Människosonen måste bli upphöjd? Vem är denne Människoson?" Jesus svarade: "Ännu en kort*

tid är ljuset bland er. Vandra medan ni har ljuset, så att mörkret inte övervinner er. Den som vandrar i mörkret vet inte vart han går. Tro på ljuset medan ni har ljuset, så att ni blir ljusets söner.”

K/A Ära vare dig, vår Herre Jesus Kristus!

Predikan

Bön

T Nådens Herre, allas Gud, vägvisare för de vilsna, ljus för dem som är i mörkret. Vi vänder våra blickar mot dig, hör våra böner. Låt din härlighets sol lysa och ge liv och ljus åt alla, från öst till väst och från norr till söder. Låt din eviga vårs morgonstrålar väcka oss som väntar på din ankomst.

Jesus Kristus, ljus av ljus, bli kvar hos oss som har samlats för att tillbe ditt heliga och dyrbara namn. Låt dina livgivande strålar tända hos oss en djupare kärlek till varandra. Låt ditt skimrande ljus röra oss till en alltmer blomstrande enhet. Likt olika blommor i ditt rikes trädgård, låt din gudomliga glans få oss att blomma ut i endräkt. Och må vi så gemensamt alltid med glädje prisa och förhålliga dig och Fadern och den heliga Anden, nu och alltid och i evigheters evighet. Amen.

efter Gregorios av Narek (anpassad)

Växelläst psaltarsalm

De två sidorna av församlingen reciterar eller sjunger verser ur psaltarsalmen växelläst, och alla förenas i svaret. Medan psaltarsalmen reciteras/sjungs, delas ljus ut till församlingen.

T Våra ögon är vända till dig, o allas Gud. Förbarma dig över oss och hör våra böner.

A Våra ögon är vända till dig, o allas Gud. Förbarma dig över oss och hör våra böner.

S 1

Herren är konung! Må jorden jubla, de många kusterna glädja sig.

S 2

Moln och töcken omger honom, på rätt och rättfärdighet vilar hans tron.

A Våra ögon är vända till dig, o allas Gud. Förbarma dig över oss och hör våra böner.

S 1

Eld går framför honom, och förbränner alla hans fiender.

S 2

Hans blixtar lyser upp hela världen, jorden ser dem och skälver.

A Våra ögon är vända till dig, o allas Gud. Förbarma dig över oss och hör våra böner.

S 1

Bergen smälter som vax inför Herren, inför hela jordens Herre.

S 2

Himlen förkunnar hans rättfärdighet, hans härlighet skådas av alla folk.

A Våra ögon är vända till dig, o allas Gud. Förbarma dig över oss och hör våra böner.

S 1

Avgudadyrkarna står med skam, de som skryter med sina maktlösa gudar.

Alla gudar faller ner inför honom.

S 2

Sion hör och gläder sig, Juda städer jublar över dina domslut, Herre.

A Våra ögon är vända till dig, o allas Gud. Förbarma dig över oss och hör våra böner.

S 1

Ty du, Herre, är den Högste, upphöjd över jorden, högt över alla gudar.

S 2

Herren, älskar dem som hatar det onda, han bevarar sina trognas liv och räddar dem ur de gudlösas våld.

A Våra ögon är vända till dig, o allas Gud. Förbarma dig över oss och hör våra böner.

S 1

Ljus bryter fram för de rättfärdiga och glädje för de redbara.

S 2

Ni rättfärdiga, gläd er över Herren och prisa hans heliga namn!

A Ära vare Fadern och Sonen och den heliga Anden, nu och alltid och i evigheters evighet. Amen.
Psaltaren 97

Hymn

Medan hymnen sjungs tänds två unga personer varsitt ljus på det ljus som brinner i mitten, och ljuslågan sprids sedan vidare till alla i kyrkan.

A Refräng:

Vers 1 (se melodin sid 11)

Skapare, oskapad Gud,
Fader, allt är ditt.
Hör den bön som höjs från oss,
dina tjänare.

A: Refräng: Loos.

Vers 2

Faderns Son, du gryningsljus,
rättfärdighets sol,
uppstå över oss och skänk
nådens milda ljus.

A: *Refräng:* Looyo.

Vers 3

Ande, ström från Fadern själv,
källan till allt gott,
fyll oss med ditt varma ljus
denna nya dag.

A: *Refräng:* Looyo.

Vers 4

Tre personer är du, Gud,
till ditt väsen en,
evigt vi bekänner dig
– o, treenighet.

Nerses den Nådige

Trosbekännelsen

L Vi badar i ljuset av Kristi vishet,
och bekänner tillsammans vår gemensamma tro.

A Jag tror på en enda Gud
allsmäktig Fader,
skapare av himmel och jord,
av allt, både synligt och osynligt;

och på en enda Herre, Jesus Kristus,
Guds enfödde Son,
född av Fadern före alla tider,
Ljus av Ljus,
sann Gud av sann Gud,
född och icke skapad,
av samma väsen som Fadern,
på honom genom vilken allt blev till;
som för oss människor och för vår frälsnings skull
steg ner från himlarna
och blev kött av den Helige Ande
och Jungfru Maria och blev människa;
och som blev korsfäst för oss under
Pontius Pilatus, led och blev begravd,
som uppstod på tredje dagen i enlighet
med skrifterna, steg upp till himlarna,
sitter på Faderns högra sida
och skall återkomma i härlighet
för att döma levande och döda,
och vars rike aldrig skall ta slut;

och på den Helige Ande,
som är Herre och ger liv,
som utgår av Fadern,
som tillsammans med Fadern och Sonen blir till-
bedd och förhärligad
och som talade genom profeterna;

och på en enda, helig, katolsk och apostolisk kyrka.
Jag bekänner ett enda dop till syndernas förlåtelse
och väntar på de dödas uppståndelse
och den kommande världens liv. Amen.

Avslutande böner

- L** I frid, låt oss åter bönfalla Herren.
Låt oss ära den allsmäktige Guden, som har låtit sitt
ljus lysa över sina skapade varelser. Må han nu än en
gång låta sin överflödande barmhärtighet lysa över
dem som ärar hans namn med sång. *Allsmäktige
Herre, vår Gud, väck oss till liv och förbarma dig över
oss.*
- A** **Herre, förbarma dig. Herre, förbarma dig. Herre,
förbarma dig.**
- L** Näderike och allsmäktige Herre Jesus Kristus, Guds
Son, du är det sanna ljuset, som har drivit ut syndens
mörker och lyst in i våra hjärtan med glädjen och hop-
pet om ditt eviga rike.
- A** **Herre, förbarma dig.**
- L** Kärleksfulle Herre, ta emot bönerna från alla dina
trofasta barn över hela världen, vi som ropar till
dig med ett sinne, en röst och ett hjärta. Genom din
älskade lärjunge Johannes lovade du att vi kommer
att ha gemenskap med varandra om vi vandrar i ditt
ljus, och ditt dyrbara blod kommer att rena oss från
all synd. Ge oss del i den välsignade gemenskapen, du
vår Frälsare!
- A** **Herre, förbarma dig.**
- L** Skänk oss fred, kärleksfulle Herre, och avlägsna
krigets och våldets gissel från jordens yta. Förändra
hjärtana hos alla som för krig och rör vid såren hos
alla som är drabbade av krig. Trösta alla krigsfångar
och för dem snart hem. Låt din kärleks ljus lysa på alla
mörka platser i vår värld och påskynda den dag då alla
folk kan leva i rättvis fred med varandra.
- A** **Herre, förbarma dig.**
- L** Du vår tillflykt och vårt skydd, Herre Jesus Kristus,
se med barmhärtighet på flyktingar över hela världen,
som lider av att vara fördriva och av förlusten av sina
hem. Förmå oss att visa vår gemenskap med dig, med
dem och med varandra genom att visa gästfrihet och
kärleksfull hjälp.
- A** **Herre, förbarma dig.**
- L** Kristus, vår Frälsare, vi ber för folket i Armenien och
Artsakh, och deras släktingar över hela världen, som
för länge sedan vände sig till ditt ljus tack vare apos-
teln Taddaios förkunnelse och den helige Gregorios
Upplysarens underbara vittnesbörd.
- A** **Herre, förbarma dig.**
- L** Låt din rättfärdighets och vishets ljus lysa över alla
dina skapade varelser. Gör oss till ljusets och dagens
barn, så att vi alltid kan leva våra liv vördnadsfullt
och bli värdiga bärare av ditt livgivande ljus för hela
världen.
- A** **Herre, förbarma dig.**
- L** Ty du är vår Frälsare, och ditt är riket, din är makten
och äran, i evighet.
- A** **Amen.**

Hymn*Kristus, nådens goda väg*

K/A Kristus, nådens goda väg,
sanning, full av liv,
du som för oss längs vår jord
upp till himmelen.

Jesus, livets port, sann Gud,
du som kallar oss,
led oss till din Fader nu
med din Andes kraft.

*Nerses den Nådige***Herrens bön (Andra Vår Fader)**

L Välsignad är vår Herre Jesus Kristus.
A Amen.

A Vår Fader, du som är i himlen.
Låt ditt namn bli helgat.
Låt ditt rike komma.
Låt din vilja ske på jorden så som i himlen.
Ge oss idag det bröd vi behöver.
Och förlåt oss våra skulder liksom vi har förlåtit
dem som står i skuld till oss.
Och utsätt oss inte för prövning utan rädda oss från
det onda.
Ditt är riket, din är makten och äran, i evighet.
Amen.

L Nåd från vår herre Jesus Kristus, kärlek från Gud och
gemenskap från den heliga Anden åt er alla.

A Amen.

Reflektioner och böner under de åtta dagarna

DAG 1

Vår kallelse

Dagens bibelvers

Jag uppmanar er alltså, jag som är fånge för Herrens skull, att leva värdigt er kallelse... (Efesierbrevet 4:1).

Ytterligare bibelställen

Mika 6:6–8
Psaltaren 133
Markusevangeliet 3:13–15

Reflektion

I Efesierbrevet 4:1 betonar Paulus vikten av att leva ”värdigt er kallelse”, en kallelse som är oupplösligt förbunden med enheten i den kristna gemenskapen. Mitt i ett splittrat samhälle kallar evangeliet troende att övervinna hinder och främja försoning. Denna gudomliga kallelse är en inbjudan till att förkroppsliga Guds karaktär i de troendes gemenskap. Genom att leva i samklang med denna kallelse återspeglar vi inte bara Kristi undervisning utan bidrar också till enheten och växten i Kristi kropp. Att erkänna och omfamna denna kallelse är avgörande för att leva ut den kristna gemenskapens djupaste väsen och vårda harmoniska, stödjande relationer.

En fråga att fundera över

Hur inspireras du, när du reflekterar över den kallelse som beskrivs i Efesierbrevet 4:1, att aktivt bidra till enhet i din lokala församling och i bredare kyrkliga sammanhang?

Bön

Ljusets Gud, du har kallat oss ut ur mörkret till ditt ljus. Må vårt svar på din kallelse leda oss till att aktivt söka försoning och dela ditt ljus i världen.
Amen.

DAG 2

Att ha fördrag med varandra i kärlek

Dagens bibelvers

... alltid ödmjuka och milda. Ha fördrag med varandra i tålmod och kärlek (Efesierbrevet 4:2).

Ytterligare bibelställen

Sakarja 7:8–10
Psaltaren 25:6–10
Lukasevangeliet 10:30–36

Reflektion

Aposteln Paulus manar oss att leva på ett sätt som är värdigt vår kristna kallelse, genom att ge djupgående social vägledning. Han uppmanar de troende att alltid vara ”ödmjuka och milda” och att ”ha fördrag med varandra i tålmod och kärlek” (Efesierbrevet 4:2). Den här kallelsen från Gud handlar inte enbart om en personlig resa utan tar också gestalt på ett levande sätt i vårt samspel med andra. De fyra dygder som Paulus lyfter fram här – ödmjukhet, mildhet, fördragsamhet och tålmod – är avgörande för att vårda kärleksfulla relationer. Att förkroppsliga dessa dygder innebär att närma sig andra i en anda av genuin ödmjukhet, att visa mildhet även mot dem som prövar vårt tålmod och att ha fördrag med dem som utmanar oss. Djupast sett handlar det om att ha tålmod med varandra trots våra olikheter, och därigenom återspegla en kärlek som överskrider alla världsliga skiljelinjer och förkroppsligar den nåd som finns i Guds gränslösa barmhärtighet.

En fråga att fundera över

Hur kan dygderna ödmjukhet, mildhet, fördragsamhet och tålmod, som nämns i Efesierbrevet, hjälpa oss som troende att hantera splittringar och övervinna dem i våra lokala kristna församlingar?

Bön

Herre Jesus Kristus, du visar oss att vi ska ha tålmod med varandra i ödmjukhet och mildhet. Må det ljus som du har lyst upp vår väg med leda oss mot enhet och hjälpa oss att läka de sår av splittring och likgiltighet som ofta bryter isär gemenskaper.
Amen.

DAG 3**Med friden som band****Dagens bibelvers**

Sträva efter att med friden som band bevara den andliga enheten (Efesierbrevet 4:3).

Ytterligare bibelställen

Jesaja 11:6–9
Psaltaren 86:8–13
Johannesevangeliet 14:27–31

Reflektion

Fred är en avgörande faktor för att upprätthålla enhet i kyrkan. I Efesierbrevet 4:3 betecknar ”friden som band” en vital och aktiv princip som inte bara förenar utan också upprätthåller enheten i den kristna gemenskapen. Kristus, Fredsfursten (jfr Jesaja 9:6), predikade fred och försoning. Fred och frid är en av Andens frukter (jfr Galaterbrevet 5:22), både en gåva och ett resultat av Andens verk. ”Fridens band” är en aktiv kraft som upprätthåller kyrkans sammanhållning och håller samman olika medlemmar, trots skillnader i bakgrund eller åsikter. Fred främjar meningsfulla relationer, vilket gör det möjligt för troende att samspela med varandra och lättare förlåta varandra. Paulus betonar det faktum att sann enhet kräver ett kontinuerligt engagemang för fred – den kallar oss som medlemmar att aktivt odla och främja freden.

En fråga att fundera över

Hur påverkas våra dagliga samspel och relationer i våra samhällen av Paulus undervisning om att fred och frid är en Andens frukt, särskilt när det finns behov av försoning eller förlåtelse?

Bön

Herre Jesus Kristus, du är Fredsfursten.
Stärk fredens band mellan oss och i vår oroliga värld.
Förvandla hjärtan hos alla som för krig, rör vid såren på alla som är drabbade av krig.
Vi ber särskilt för folken i Armenien, Artsakh och deras släktingar över hela världen.
Låt ljuset från din kärlek lysa på alla mörka platser i vår värld och påskynda den dag då alla folk kan leva tillsammans i en rättvis fred.
Amen.

DAG 4**Kallade till ett och samma hopp****Dagens bibelvers**

... en enda kropp och en enda ande, liksom ni en gång kallades till ett och samma hopp (Efesierbrevet 4:4).

Ytterligare bibelställen

5 Moseboken 6:4–9
Psaltaren 24:1–6
Johannesevangeliet 17:20–26

Reflektion

I Efesierbrevet 4:4 lyfter aposteln Paulus fram den djupa enhet som binder samman kyrkan över hela världen. Denna enhet är rotad i en enda Ande och ett enda hopp som förenar alla kristna i deras tro. På pingstdagen tände den heliga Anden kyrkans globala mission. Samma Ande ger oss kraft och näring åt vårt gemensamma uppdrag i dag, genom att främja en universell kyrka som överskrider nationella och kulturella gränser. Vårt gemensamma hopp om frälsning genom Jesus Kristus är hörnstenen i denna enhet, som för samman olika folk till en helig, katolsk (allmänlig) och apostolisk kyrka. Som kristna definieras vi av detta gemensamma hopp och denna Ande genom vilken vi döps och förnyas. Vår uppgift är att se till att denna enhet inte bara blir en fin tanke utan en levande verklighet, som stärker vårt gemensamma uppdrag och vår kärlek till varandra.

En fråga att fundera över

På vilka sätt kan vi, som kyrka eller gemenskap, ta oss an utmaningen att ha en gemensam kallelse, samtidigt som vi behåller vår unika identitet och våra egna traditioner?

Bön

Jesus Kristus, du förde oss samman, i all vår mångfald, som din familj och kyrka.
När vi står inför så många situationer på jorden där hoppet har gett vika för förtvivlan och sårade hjärtan, förnya vårt hopp till den heliga Andens förmåga att förändra världen.
Förmå oss att sprida detta hopp till alla, överallt.
Du är det sanna ljuset, som driver ut syndens mörker och lyser in i våra hjärtan med den glädjen och det hopp som din eviga kärlek ger.
Amen.

DAG 5**En är tron, ett är dopet****Dagens bibelvers**

En är Herren, en är tron, ett är dopet (Efesierbrevet 4:5).

Ytterligare bibelställen

Sakarja 14:6–9
Psaltaren 100
Matteusevangeliet 28:16–20

Reflektion

I Efesierbrevet 4:5 betonar aposteln Paulus att dopet stärker de kristnas enhet genom att markera den enskildes inträde i kyrkans gemenskap, vilket bekräftar deras gemensamma tillhörighet till samme Herre. Dopet skapar den kollektiva identitet som kyrkan utgör, eftersom vi är ett i Herrens kropp. Det här sakramentet är en kraftfull påminnelse om att även om medlemmar kan komma från olika bakgrunder, så överbryggas deras enhet i tron och dopet alla splittringar. Genom att fokusera på dessa enande element kan kyrkan glädjas över sin mångfald samtidigt som den förblir orubbligt enad. Detta utmanar oss att prioritera vår gemensamma identitet i Kristus framför våra olikheter, och därmed stärka det band som förenar alla kristna.

En fråga att fundera över

Vilka gemensamma initiativ kan våra olika samfund ta för att tillsammans fira vår gemensamma tro på Jesus Kristus och den enhet som skapas genom dopet?

Bön

Guds Ande, sann Gud, som steg ned över Jordanfloden och ned i övre salen, som upplyste oss genom dopets heliga vatten, vi har syndat mot himlen och mot dig.
Rena oss igen med din gudomliga eld, så som du renade apostlarna med tungor av eld.
Ha barmhärtighet med dina skapade varelser och särskilt med oss.
Amen.

Nerses den Nådige (anpassad)

DAG 6**En Herre och Fader****Dagens bibelvers**

En är Gud och allas fader, han som står över allting, verkar genom allt och finns i allt (Efesierbrevet 4:6).

Ytterligare bibelställen

1 Kungaboken 8:56–60
Psaltaren 148:7–13
Matteusevangeliet 5:44–48

Reflektion

I Efesierbrevet 4:6 betonar Paulus Guds djupa enhet och förklarar att han är "över allting, verkar genom allt och finns i allt". Gud är både transcendent – existerande bortom allt – och immanent – aktivt närvarande i sin skapelse. Denna grundläggande sanning innebär en kallelse till kyrkan att förkroppsliga och leva ut den enhet som har sin grund i den gemensamma tron på en enda sann Gud som är alla troendes Fader. "Alla" betyder att varje person är skapad till Guds avbild och står under Guds makt. Att tillbe en enda Gud skapar ett starkt band av enhet mellan kristna. Liksom familjemedlemmar får en gemensam grund genom kärleken till en förälder, är kristna kallade att vara förenade i sin hängivenhet till samme Fader.

En fråga att fundera över

På vilka sätt kan bilden av Gud som allas kärleksfulle och omtänksamme Fader integreras i våra olika församlingars uppdrag och tjänst för att främja ett mer enat kristet vittnesbörd i världen?

Bön

Vi bekänner med tro och tillber dig, kärleksfulle Fader, för du är i himlen bortom alla ord, och på jorden bortom allt förstånd, genom din Son, Jesus Kristus.
Med din ömma omsorg är du alltings början och fullbordan.
Ära vare dig i evighet, Fader, med Sonen och den heliga Anden.
Amen.

Gregorios av Narek (anpassad)

DAG 7**Guds gåva given i dopet****Dagens bibelvers**

Var och en av oss har fått just den nåd som Kristus har velat ge honom (Efesierbrevet 4:7).

Ytterligare bibelställen

Jeremia 1:4–9
Psaltaren 131
Matteusevangeliet 25:14–18

Reflektion

Kyrkorna och alla lokala församlingar är i sin gudagivna enhet samtidigt olika varandra, med den nåd som Kristus ger och som bygger upp Guds rike. Dessa andliga gåvor ges av en gemensam Herre, i ett gemensamt dop, med ett gemensamt syfte. Enhet i mångfald: detta är den unika Kristus-centrerade rikedom och kraft som kyrkan har i den heliga Andens rörelse.

En fråga att fundera över

Hur kommer våra relationer att förändras om vi accepterar att en mångfald av gåvor inte är skäl till motsättningar och konkurrens utan till ömsesidigt stärkande och delande?

Bön

Herre Jesus Kristus, genom den heliga Andens verkan i ett och samma dop har du skänkt oss underbar nåd och en mångfald av gåvor för att bygga upp din kropp, kyrkan. Ge oss nu villighet att till fullo uppskatta rikedomerna i denna mångfald och använda den till fullo för att främja evangeliets spridning.
I ditt namn ber vi.
Amen.

DAG 8**Att växa in i Kristus****Dagens bibelvers**

De gåvor han skänkt är till för att bygga upp Kristi kropp, tills vi alla kommer fram till enheten i tron och i kunskapen om Guds son, blir fullvuxna och når en mognad som svarar mot Kristi fullhet (jfr Efesierbrevet 4:13).

Ytterligare bibelställen

Ordspråksboken 9:10–12
Psaltaren 119:97–104
Johannesevangeliet 17:3–7

Reflektion

I Efesierbrevet 4:13 sammanfattar aposteln Paulus visionen av Kristi kropp i tre nyckelområden: enhet i tro, mognad i kunskap och fullhet i Kristus. Mognad kommer genom en ständigt fördjupad kunskap om Jesus Kristus. Det är en livsförvandlande kunskap som leder oss till att förnya våra sinnen och till praktisk handling, snarare än bara intellektuell förståelse. Vi kommer att likna honom mer och mer i takt med att vi lär känna honom bättre. För att få denna kunskap måste man både studera hans undervisning och dagligen leva efter den i lydning. "En mognad som svarar mot Kristi fullhet" är målet för kristen växt. Det innebär att bli mer lik Jesus på alla sätt: att älska som han älskar, tjäna som han tjänar och återspegla hans sinnelag. Vi är kallade att utvärdera vår andliga resa, söka enhet med varandra, växa i vår kunskap om Guds son och sträcka oss mot hans fullhet i oss.

En fråga att fundera över

Hur växer vi i vår kunskap om Kristus och låter den vetskapen forma våra handlingar, tankar och relationer?

Bön

Kristus, världens sanna ljus, gör min själ värdig att med glädje se din härlighets ljus på min kallelse dag och att vila med hopp om det goda i de rättfärdigas hus, intill dagen för din stora återkomst.
Förbarma dig över din skapelse och över mig,
en stor syndare.
Ära vare Fadern och Sonen och den heliga Anden, nu och alltid och i evigheters evighet.
Amen.

BILAGA

Den ekumeniska situationen i Armenien under de senaste 30 åren

Inledning

För Armenien innebar Sovjetunionens kollaps 1991 en viktig vändpunkt, som ledde till ett återuppvaknande av religiös och kulturell identitet. Under de senaste tre decennierna har det ekumeniska landskapet i Armenien genomgått anmärkningsvärda förändringar: Armeniska apostoliska kyrkan har återupplivats, nya kristna samfund har vuxit fram och man har gjort ansträngningar i interreligiöst samarbete.

Återupplivande av Armeniska apostoliska kyrkan

Armeniska apostoliska kyrkan, en av världens äldsta kyrkor, upplevde en renässans efter att den sovjetiska stats ateismen upphörde. Under sovjettiden var religiös verksamhet starkt begränsad, och många kyrkobyggnader fick nya användningsområden eller lämnades att förfalla. Den nyvunna religionsfriheten gjorde det möjligt för kyrkan att återta sin roll som grundval för armenisk identitet och andlighet.

Återupplivandet inleddes med restaureringen av kyrkans egendomar och återöppnandet av prästseminarierna. Moderkatedralen Heliga Etchmiadzin, det andliga och administrativa centrat för Armeniska apostoliska kyrkan, gick i bräschen för dessa ansträngningar. Kyrkan fokuserade också på prästers formering, på att främja religionsutbildning och återuppräta liturgiska traditioner som hade undertryckts i årtionden.

Framväxten av nya kristna samfund

När sovjetisk kontroll kollapsade fick man i Armenien se framväxten av olika kristna samfund och religiösa rörelser. Evangeliska och andra protestantiska kyrkor, som tidigare verkat i löndom, började grunda formella församlingar och bygga gudstjänstlokaler. Den armeniska evangeliska kyrkan, med rötter som går tillbaka till 1800-talet, fick uppleva att den växte. Pingströrelsen och karismatiska rörelser fick också fäste, särskilt bland yngre armenier som sökte samtida former av tillbedjan. Dessa samfund införde nya teologiska perspektiv och gudstjänstpraktiker, vilket bidrog till en religiös mångfald i landet. Under de senaste 15 åren har en särskild kommitté inrättats för att diskutera olika aspekter av samarbetet mellan Armeniska apostoliska kyrkan och de olika armeniska evangeliska kyrkorna. Samarbetet handlar om kyrkans sociala och diakonala uppdrag i Armenien.

Livet för de andra religiösa minoriteterna i armenien

Assyrierna, vars antal enligt folkräkningen 2011 uppgår till mellan 2 500 och 3 000, utgör den tredje största etniska minoriteten i Armenien, efter yazidier och ryssar. De flesta tillhör Österns assyriska kyrka, men det finns även en liten grupp som tillhör Kaldeisk-katolska kyrkan. Den största assyriska befolkningen är koncentrerad till byarna Verin Dvin och Dimitrov i Ararat-regionen, Arzni i Kotayk-regionen och Nor Artagers i Armavir-regionen. Relationen mellan de armeniska och assyriska folken har länge präglats av värme och vänskap, som grundar sig i att de har en gemensam historia och har erfårit liknande tragedier, inklusive de folkmord som begicks av det osmanska Turkiet under första världskriget. Assyrierna har en egen tydlig kulturell närvaro i Armenien, med fyra offentliga skolor där deras språk, neo-aramaiska, lärs ut. Dessutom är den assyriska folkgruppen representerad i Armeniens parlament. Relationen mellan Armeniska apostoliska kyrkan och Österns assyriska kyrka är lika vänskaplig. Detta underströks av det officiella besöket av den katolske patriarken Mar Awa III i Armenien 2021, under vilket han träffade *katolikos* för alla armenier, Karekin II.

Interreligiös dialog och ekumeniskt arbete

Under de senaste tre decennierna har vi sett en samlad ansträngning för att främja interreligiös dialog och ekumeniskt samarbete i Armenien. Armeniska apostoliska kyrkan har, samtidigt som den upprätthåller sin särskilda roll i regionen, engagerat sig i aktiviteter med andra kyrkor som den Armeniska katolska kyrkan och den Evangeliska kyrkan i Armenien, genom samarbetet med Armeniens bibelsällskap, Kyrkornas världsråds *Round Table Charitable Foundation*, m.m.

Sedan 2010 har Armeniska apostoliska kyrkan och Irans islamiska kultur- och kommunikationsorganisation fört en aktiv dialog om frågor som rör ekologi och religiös tolerans. Samarbetet stärktes av ett besök av chefen för Irans islamiska kultur- och kommunikationsorganisation, Mohammad Mehdi Imanipour, vid Heliga Etchmiadzins moderkatedral och det officiella mötet där med hans helighet Karekin II.

Utmaningar och möjligheter

Trots de framsteg som gjorts står det ekumeniska landskapet i Armenien inför flera utmaningar. Dessutom utgör framväxten av sekularism och materialism i det moderna armeniska samhället en utmaning för alla religiösa institutioners möjligheter att vara med och påverka.

Men utmaningarna ger också möjligheter till ytterligare ekumeniskt engagemang. Den gemensamma historien av förföljelse och överlevnad under sovjetiskt styre utgör en gemensam grund för kristna samfund att bygga på när man vill stärka banden sinsemellan. Det växande intresset för att bevara det armeniska kulturella och religiösa arvet erbjuder en plattform för samarbete i olika initiativ.

Slutsats

Den ekumeniska situationen i Armenien under de senaste 30 åren speglar ett dynamiskt och föränderligt religiöst landskap. Återupplivandet av Armeniska apostoliska kyrkan och framväxten av nya kristna samfund har format landets andliga och kulturella identitet. När Armenien fortsätter att lotsa sig igenom den moderna världens komplexitet kommer ekumenikens anda att spela en avgörande roll för att främja ett harmoniskt och inkluderande samhälle.